

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

23 MARS 1949.

23 MAART 1949.

PROJET DE LOI

relatif à la dépossession involontaire de titres au porteur par suite de faits de guerre.

WETSONTWERP

betreffende de ongewilde buitenbezitstelling van effecten aan toonder ten gevolge van oorlogsfeiten.

RAPPORT COMPLÉMENTAIRE

FAIT, AU NOM DE LA
COMMISSION DES FINANCES (1),
PAR M. PHILIPPART.

AANVULLEND VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIËN (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER PHILIPPART.

MESDAMES, MESSIEURS,

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Après avis favorable de la Commission de la Justice et approbation de la Commission des Finances, le rapport fait au nom de celle-ci avait été déposé sur le Bureau de la Chambre. Nous devons en délibérer le 9 mars. Mais dans l'entretemps, votre rapporteur avait eu l'attention attirée sur le grave problème de la charge des frais judiciaires dans les litiges déjà introduits et qui seraient, demain, régis par la nouvelle loi.

La personne dépossédée de ses titres par le fait de l'ennemi pouvait, sous l'empire des arrêtés, dits « arrêtés-lois », des 10 janvier 1941 et 18 mai 1945, exercer une action en restitution contre le possesseur actuel et si ce possesseur avait acquis les titres directement d'un agent de change ou d'un agent de change correspondant, le dépossédé n'avait pas l'obligation de rembourser le prix payé par l'acquéreur.

(1) Composition de la Commission: M. Van Belle président; MM. Coppé, Dequae, Descampe, Discry, Gaspar, Lefèvre (Théodore), Moyersoen, Parisi, Philippart, Porta, Scheyven. — De Sweemer, Detiège, Embise, Flévet, Rassart, Soudan, Tielemans, Van Wallegghem. — De Ville, Jacquemotte. — Liebaert, Vreven.

Voir :

646 (1947-1948) : **Projet de loi.**
210 : **Rapport.**

Na gunstig advies vanwege de Commissie voor de Justitie en na goedkeuring door de Commissie voor de Financiën, werd het namens deze laatste opge- maakt verslag ter tafel van de Kamer neergelegd. Wij moesten er op 9 Maart over beraadslagen. Doch inmiddels werd de aandacht van Uw verslaggever gevestigd op het gewichtig vraagstuk van de last der gerechtskosten van de reeds aanhangige geschillen en die, morgen, onder toepassing zouden vallen van de nieuwe wet.

Bij toepassing van de besluiten van 10 Januari 1941 en 18 Mei 1945, bekend onder de benaming van « besluitwetten », kon de door het toedoen van de vijand buiten bezit van zijn effecten gestelde persoon een rechtsvordering tot teruggave tegen de huidige bezitter uitoefenen indien die bezitter de effecten rechtstreeks had aangekocht bij een wissel-agent of een wisselagent-correspondent; de bui-

(1) Samenstelling van de Commissie: de heer Van Belle, voorzitter; de heren Coppé, Dequae, Descampe, Discry, Gaspar, Lefèvre (Théodore), Moyersoen, Parisi, Philippart, Porta, Scheyven. — De Sweemer, Detiège, Embise, Flévet, Rassart, Soudan, Tielemans, Van Wallegghem. — De Ville, Jacquemotte. — Liebaert, Vreven.

Zie :

646 (1947-1948) : **Wetsontwerp.**
210 : **Verslag.**

En ce cas, le sort de l'action était donc assuré. Si le possesseur actuel ne s'inclinait pas, le juge le condamnait à la restitution et aux frais judiciaires.

Le législateur estime aujourd'hui qu'il a fait erreur et qu'il aurait dû assimiler l'acquisition faite d'un agent de change à l'achat en bourse ou en banque. Il rétablit au profit du possesseur actuel la règle de l'article 2280 du Code civil : le propriétaire originaire ne peut se faire rendre l'objet volé ou perdu, si le possesseur actuel l'a acheté dans une foire, ou dans un marché, ou dans une vente publique, ou d'un marchand vendant des choses pareilles, qu'en remboursant au possesseur le prix payé par lui.

Soit. Mais cette virevolte du législateur va exposer le dépossédé, qui a déjà introduit une action judiciaire, à des risques qu'il ne pouvait envisager. De nombreux titres de bourse sont aujourd'hui en dessous de leurs cours de guerre. L'action en restitution est devenue sans intérêt du fait de l'obligation de remboursement du prix payé. Ou encore elle ne présente qu'un intérêt fort limité, restreint à la marge de hausse.

Dans le premier cas, le dépossédé se serait gardé d'intenter son action; dans le second, un accord eût été aisément réalisé entre le possesseur actuel et le dépossédé.

L'équité serait, partant, violemment heurtée si la charge des frais restait régie par les articles 130 et 131 du Code de procédure civile. La modification légale qu'apporte soudain le présent projet comporte un corollaire, c'est que le juge saisi de l'action dont le sort va être affecté par les nouvelles dispositions puisse, par dérogation aux dits articles 130 et 131, disposer de la charge des frais en se laissant guider par l'équité.

Consultés par votre rapporteur, les deux Départements : Finances et Justice, ont marqué leur accord sur l'ajouté à faire à l'article 3 du projet. Ils ont suggéré la rédaction ci-après :

« Le juge pourra, dans ces litiges, mettre tout ou partie des frais à la charge du possesseur actuel qui bénéficierait de ces dispositions. »

Votre Commission s'est ralliée à la formule qu'elle a très légèrement amendée. Elle vous propose d'ajouter au texte de l'article 3, sans en faire un alinéa distinct, cette phrase :

« En ce cas, le juge pourra, dérogeant aux articles 130 et 131 du Code de procédure civile, mettre

tenbezitgestelde was niet verplicht tot terugbetaling van de door de koper betaalde prijs. In zulk geval was het lot van de vordering dus verzekerd. Indien de huidige bezitter zich niet neerlegde, veroordeelde de rechter hem tot teruggave en tot de gerechtskosten.

De wetgever is thans van oordeel, dat hij een vergissing heeft begaan en dat hij de aankoop, gedaan bij een wisselagent, had moeten gelijkstellen met de aankoop ter beurse of in een bank. Ten bate van de huidige bezitter voert hij opnieuw de regel in voorzien door artikel 2280 van het Burgerlijk Wetboek : « Indien de tegenwoordige bezitter van de gestolen of verloren zaak ze gekocht heeft op een jaarmarkt of een andere markt, of op een openbare veiling, of van een koopman die dergelijke zaken verkoopt, kan de oorspronkelijke eigenaar zich de zaak niet doen teruggeven, tenzij hij aan de bezitter de prijs die zij hem gekost heeft, terugbetaalt ».

't Zij zo. Doch die ommekeer vanwege de wetgever zal de buitenbezitgestelde die reeds een rechtsvordering heeft ingesteld, blootstellen aan risico's die hij niet kon voorzien. Talrijke beurseffecten zijn thans beneden hun oorlogskoers genoteerd. De vordering tot teruggave is zonder belang geworden wegens de verplichting de betaalde prijs terug te betalen. Of zij heeft nog slechts een uiterst beperkt belang, beperkt tot de verhogingsmarge.

In het eerste geval, zou de buitenbezitgestelde zich wel hebben gewacht zijn vordering in te stellen; in het tweede, zou een akkoord gemakkelijk hebben kunnen tot stand komen tussen de huidige bezitter en de buitenbezitgestelde.

De billijkheid zou derhalve een felle druk krijgen indien de last van de kosten geregeld bleef door artikelen 130 en 131 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering. De wettelijke wijziging die plotseling door dit ontwerp wordt ingevoerd brengt mede, dat de rechter aan wie de eis is voorgelegd waarvan het lot zal worden beïnvloed door de nieuwe bepalingen, bij afwijking van vermelde artikelen 130 en 131, zal kunnen beschikken over de last der kosten door zich de billijkheid te laten leiden.

Door Uw verslaggever geraadpleegd, hebben de departementen van Financiën en van Justitie hun instemming betuigd met de toevoeging die aan artikel 3 van het ontwerp zou moeten gedaan worden. Zij hebben volgende redactie voorgesteld :

« Bij die geschillen kan de rechter de kosten geheel of ten dele ten laste leggen van de huidige bezitter die het genot van deze bepalingen zou hebben. »

Uw Commissie heeft zich bij die formule, na lichte wijziging, aangesloten. Zij stelt U voor aan de tekst van artikel 3, zonder er een afzonderlijke alinea van te maken, volgende zinsnede toe te voegen :

« In dit geval kan de rechter, bij afwijking van artikelen 130 en 131 van het Wetboek van burger-

tout ou partie des frais à charge du possesseur actuel qui bénéficierait de ces dispositions. »

Ce pouvoir exceptionnel du juge sera sans limites. Il s'appliquera même au cas où le demandeur, le dépossédé, voudrait se désister de son action.

L'amendement au projet de loi et le présent rapport ont été approuvés en Commission à l'unanimité des voix.

Le Rapporteur,
M. PHILIPPART.

Le Président,
Fr. VAN BELLE.

lijke rechtsvordering, de kosten geheel of ten dele ten laste leggen van de huidige bezitter die het genot van deze bepalingen zou bekomen. »

Deze uitzonderlijke bevoegdheid van de rechter zal onbegrensd zijn. Zij zal zelfs worden toegepast wanneer de eiser, buitenbezitgestelde, zijn vordering zou willen intrekken.

Het amendement op het wetsontwerp en dit verslag werden eenparig door de Commissie goedgekeurd.

De Verslaggever,
M. PHILIPPART.

De Voorzitter,
Fr. VAN BELLE.

AMENDEMENT
PROPOSÉ PAR LA COMMISSION.

Art. 3.

Ajouter à l'article 3 la phrase ci-après :

« En ce cas, le juge pourra déroger aux articles 130 et 131 du Code de procédure civile et mettre tout ou partie des frais à charge du possesseur actuel qui bénéficierait de ces dispositions. »

AMENDEMENT
VOORGESTELD DOOR DE COMMISSIE.

Art. 3.

Aan artikel 3 de volgende zinsnede toevoegen :

« In dit geval, kan de rechter afwijken van de artikelen 130 en 131 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de kosten geheel of ten dele ten laste leggen van de tegenwoordige bezitter die deze bepalingen zou kunnen invoeren. »